TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2008. gada 22. maijā *

Lieta C-462/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Cour de cassation* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 7. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 20. novembrī, tiesvedībā

Glaxosmithkline,

Laboratoires Glaxosmithkline

pret

Jean-Pierre Rouard.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [*P. Jann*] (referents), tiesneši A. Ticano [*A. Tizzano*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

ģenerāladvokāts M. Pojarešs Maduru [*M. Poiares Maduro*],
sekretāre S. Stremholma [*C. Strömholm*], administratore,

* Tiesvedības valoda — franču.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 15. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Glaxosmithkline* un *Laboratoires Glaxosmithkline* vārdā — B. Soltners [*B. Soltner*], advokāts,

— Ž. P. Ruāra [*J.-P. M. Rouard*] vārdā — K. Vakē [*C. Waquet*], advokāte,

— Francijas valdības vārdā — Ž. de Bergess [*G. de Bergues*] un A. L. Dirēna [*A.-L. During*], pārstāvji,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*], pārstāvis,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz V. Ferante [*W. Ferrante*], *avvocato dello Stato*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — Z. Braienstona-Krosa [*Z. Bryanston-Cross*], pārstāve, kurai palīdz A. Hovards [*A. Howard*], *barrister*,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — A. M. Rušo-Žoē [*A.-M. Rouchaud-Joët*], pārstāve,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2008. gada 17. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2001, L 12, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Regula") 6. panta 1. punktu, kā arī II nodaļas 5. iedaļu.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp Ruāru un sabiedrībām *Glaxosmithkline* un *Laboratoires Glaxosmithkline*, kuras ir reģistrētas attiecīgi Apvienotajā Karalistē un Francijā un kuras viņš atbilstoši darba līgumā noteiktajam uzskata par kopējiem darba devējiem un kuriem viņš prasa samaksāt dažādas summas kā atlaišanas pabalstu, un zaudējumu atlīdzību un procentus sakarā ar minētā līguma nelikumīgu izbeigšanu.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas II nodaļas 1. iedaļā ar nosaukumu "Vispārīgi noteikumi" ir ietverts 2. pants, kura 1. punktā ir noteikts:

"Saskaņā ar šo regulu personas, kuru domicils ir kādā dalībvalstī, neatkarīgi no viņu pilsonības var iesūdzēt attiecīgās dalībvalsts tiesā."

4 Regulas 6. pantā, kas ir iekļauts tās II nodaļas 2. iedaļā ar nosaukumu "Īpašā jurisdikcija", ir paredzēts:

"[Personu, kuras domicils ir kādā dalībvalstī,] var arī iesūdzēt:

1. ja viņš ir viens no vairākiem apsūdzētajiem [atbildētājiem], tās vietas tiesā, kurā kādam no apsūdzētajiem [atbildētājiem] ir domicils, ar noteikumu, ka prasības ir tik cieši saistītas, ka lietderīgi tās izskatīt un noteikt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība;

[..]

3. ar pretprasību, kuras iemesls ir tas pats līgums vai fakti, kas bija pamatprasības pamatā, tiesā, kurā izskata pamatprasību;

[..].”

5 Regulas trīspadsmitajā apsvērumā kā viens no tās mērķiem ir nosaukts:

“Saistībā ar apdrošināšanu, patērētāju līgumiem un nodarbinātību, vājākajai pusei vajadzētu būt aizsargātai ar jurisdikcijas normām, kas ir labvēlīgākas tās interesēm, nekā to paredz vispārējās normas.”

6 Regulas II nodaļas 5. iedaļa ar nosaukumu “Jurisdikcija attiecībā uz atsevišķiem darba līgumiem” cita starpā ietver šādas tiesību normas:

“*18. pants*

1. Lietās, kas saistītas ar atsevišķiem darba līgumiem, jurisdikciju nosaka ar šo iedaļu, neierobežojot 4. pantu un 5. panta 5. punktu.

[..]

19. pants

Darba devēju, kura domicils ir kādā dalībvalstī, var iesūdzēt:

1. tās dalībvalsts tiesās, kurā ir viņa domicils; vai

2. citā dalībvalstī:

   a) tiesās tajā vietā, kur darbinieks pastāvīgi veic darbu, vai tiesā tajā vietā, kur viņš to veicis pēdējoreiz, vai

   b) ja darbinieks pastāvīgi neveic darbu vai neveica darbu nevienā valstī, tiesā tajā vietā, kur atrodas vai atradās uzņēmums, kas pieņēma darbinieku.

20. pants

1. Darba devējs var ierosināt tiesvedību tās dalībvalsts tiesās, kurā ir darbinieka domicils.

2. Šīs iedaļas noteikumi neietekmē tiesības iesniegt pretprasību tiesā, kurā saskaņā ar šo iedaļu izskata pamatprasību."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

7 1977. gadā Ruārs tika pieņemts darbā sabiedrībā *Laboratoires Beecham Sévigné*, kuras juridiskā adrese ir Francijā, un tika norīkots darbā dažādās Āfrikas valstīs.

8 Izpildot jauno darba līgumu, kas 1984. gadā tika noslēgts ar sabiedrību *Beecham Research UK*, kura ir vēl viena šī koncerna sabiedrība un kuras juridiskā adrese ir Apvienotajā Karalistē, Ruārs tika pieņemts darbā šajā sabiedrībā un norīkots darbā Marokā. Atbilstoši šim darba līgumam jaunais darba devējs apņēmās saglabāt tiesības, kuras Ruārs ir ieguvis saskaņā ar sākotnējo darba līgumu ar sabiedrību *Laboratoires Beecham Sévigné*, it īpaši attiecībā uz darba stāža saglabāšanu, kā arī tiesības uz noteiktiem pabalstiem atlaišanas gadījumā.

9 Ruārs tika atlaists 2001. gadā. 2002. gadā viņš *Conseil de prud'hommes de Saint-Germain-en-Laye* [Senžermēnanlē Darba strīdu tiesā] cēla prasību, kas vērsta pret sabiedrību *Laboratoires Glaxosmithkline*, kura ir pārņēmusi sabiedrības *Laboratoires Beecham Sévigné* tiesības un kuras juridiskā adrese ir Francijā, un pret sabiedrību *Glaxosmithkline*, kura ir pārņēmusi attiecīgi sabiedrības *Beecham Research UK* tiesības un kuras juridiskā adrese ir Apvienotajā Karalistē. Ruārs prasa piespriest šīm abām sabiedrībām solidāri samaksāt viņam dažādus pabalstus, zaudējumu atlīdzību un procentus, kas radušies atlaišanas procedūras neievērošanas, atlaišanas bez faktiska un nopietna pamatojuma, kā arī nelikumīgas viņa darba līguma izbeigšanas dēļ.

10 Ruārs apgalvo, ka abas sabiedrības ir kopēji darba devēji. Viņaprāt, tā kā Francijas tiesas jurisdikcija attiecas uz sabiedrību *Laboratoires Glaxosmithkline*, kuras juridiskā adrese ir Francijā, tā atbilstoši Regulas 6. panta 1. punktam attiecas arī uz sabiedrību *Glaxosmithkline*.

11 Minētās sabiedrības apstrīdēja *Conseil de prud'hommes de Saint-Germain-en-Laye* jurisdikciju, kura apmierināja šo iebildi par jurisdikcijas neesamību. Tā kā *Cour d'appel de Versailles* [Versaļas Apelācijas tiesa] apstiprināja pirmās instances nolēmumu, šīs sabiedrības iesniedza kasācijas sūdzību par tās 2004. gada 6. aprīļa spriedumu.

12 Šādos apstākļos *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai, pirmkārt, [..] īpašās jurisdikcijas noteikumi, kas noteikti Regulas [..] 6. panta 1. punktā, saskaņā ar kuriem persona, kuras domicils ir kādā dalībvalstī, var tikt iesūdzēta, "ja viņš ir viens no vairākiem atbildētājiem, tās vietas tiesā, kurā kādam no atbildētājiem ir domicils, ar noteikumu, ka prasības ir tik cieši saistītas, ka lietderīgi tās izskatīt un noteikt kopā, lai novērstu nesavienojamu spriedumu risku, ko rada atsevišķa tiesvedība", ir piemērojami prāvā, kuru darbinieks ir ierosinājis kādas dalībvalsts tiesā pret divām vienam un tam pašam koncernam piederošām sabiedrībām, no kurām viena, kas ir pieņēmusi šo darbinieku darbā koncernā un vēlāk atteikusies viņu atjaunot darbā, ir reģistrēta šajā dalībvalstī, un otra, kurā ieinteresētā persona beigās strādāja trešā valstī un kura viņu atlaida, ir reģistrēta citā dalībvalstī, lai gan šis prasītājs atsaucas uz vienu no darba līguma noteikumiem, lai pierādītu, ka abas [sabiedrības] ir kopēji darba devēji, kuriem viņš prasa atlaišanas pabalstu, vai arī, otrkārt, [..] Regulas 18. panta 1. [punkta] norma, saskaņā ar kuru atsevišķu darba līgumu jomā jurisdikciju nosaka [šīs regulas] II nodaļas [5.] iedaļa, izslēdz [minētās regulas] 6. panta 1. punkta piemērošanu, tādējādi katra no abām sabiedrībām ir jāiesūdz tās dalībvalsts tiesā, kur tā ir reģistrēta?"

Par prejudiciālo jautājumu

13 Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas 6. panta 1. punktā paredzētais īpašās jurisdikcijas regulējums attiecībā uz vairākiem atbildētājiem ir piemērojams prasībai, kuru darbinieks iesniedz pret divām sabiedrībām, kas reģistrētas dažādās dalībvalstīs un kuras, viņaprāt, bija viņa kopēji darba devēji.

14 Vispirms, ir jāatgādina, ka Regula turpmāk attiecībās starp dalībvalstīm aizstāj 1968. gada 27. septembra Konvenciju par jurisdikciju un spriedumu [nolēmumu] atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.), kas ir grozīta ar 1978. gada 9. oktobra Konvenciju par Dānijas Karalistes, Īrijas un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pievienošanos (OV L 304, 1. lpp. un — grozītais teksts — 77. lpp.), 1982. gada 25. oktobra Konvenciju par Grieķijas Republikas pievienošanos (OV L 388, 1. lpp.), 1989. gada 26. maija Konvenciju par Spānijas Karalistes un Portugāles Republikas pievienošanos (OV L 285, 1. lpp.), kā arī ar 1996. gada 29. novembra Konvenciju par Austrijas Republikas, Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pievienošanos (OV 1997, C 15, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Briseles konvencija").

15 Jurisdikcijas noteikumi atsevišķu darba līgumu jomā, kas ietverti Regulā, būtiski atšķiras no noteikumiem, kas šajā jomā piemērojami saskaņā ar Briseles konvenciju.

16 Minētajā konvencijā vienīgā norma, kas īpaši regulē darba līgumu, tika ieviesta 1989. gadā. Šī norma ir iekļauta šīs konvencijas II nodaļas 2. iedaļā, kas attiecas īpašo jurisdikciju, un tika pievienota kā izņēmums no Briseles konvencijas 5. panta 1. punktā paredzētajiem jurisdikcijas noteikumiem līgumu jomā.

17 Regulā jurisdikcija attiecībā uz atsevišķiem darba līgumiem ir regulēta īpašā iedaļā, proti, II nodaļas 5. iedaļā. Šī iedaļa, kas apvieno šīs regulas 18.–21. pantu, ir vērsta uz aizsardzības, kas paredzēta tās trīspadsmitajā apsvērumā, nodrošināšanu darba ņēmējiem.

18 Kā to ir apgalvojušas vai vismaz atzinušas *Glaxosmithkline* un *Laboratoires Glaxosmithkline*, Francijas, Vācijas, Itālijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Eiropas Kopienu Komisija, no tiesību normu, kas ietvertas minētajā 5. iedaļā, satura izriet, ka tām ir ne tikai izņēmuma, bet arī izsmeļošs raksturs.

19 No Regulas 18. panta 1. punkta izriet, ka, pirmkārt, ikviens strīds, kas attiecas uz atsevišķu darba līgumu, ir jāizskata tiesā, kura noteikta saskaņā ar jurisdikcijas noteikumiem, kas paredzēti šīs regulas II nodaļas 5. iedaļā, un, otrkārt, ka šos jurisdikcijas noteikumus var grozīt vai papildināt ar citiem šīs pašas regulas jurisdikcijas noteikumiem tikai tad, ja tās 5. iedaļā uz to ir tieša atsauce.

20 Regulas 6. panta 1. punkts neietilpst minētās II nodaļas 5. iedaļā, bet gan tās 2. iedaļā.

21 Minētajā 5. iedaļā nav nekādu atsauču uz Regulas 6. panta 1. punktu atšķirībā no šīs pašas regulas 4. panta un 5. panta 5. punkta, kuru piemērošana ir skaidri paredzēta tās 18. panta 1. punktā.

22 Tāpat arī uz Regulas 6. panta 1. punktā paredzētajiem jurisdikcijas noteikumiem neattiecas neviena minētās 5. iedaļas tiesību norma pretēji noteikumam, kas paredzēts šī paša 6. panta 3. punktā un kas attiecas uz pretprasību, kura ir iekļauta minētās regulas 20. panta 2. punktā.

23 Tādējādi ir jākonstatē, ka, gramatiski interpretējot Regulas II nodaļas 5. iedaļas tekstu, ir jāsecina, ka šī iedaļa izslēdz jebkādu iespēju atsaukties uz šīs regulas 6. panta 1. punktu.

24 Turklāt šo interpretāciju pamato arī sagatavošanas darbi (*travaux préparatoires*). Padomes Regulas (EK) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 1999, C 376 E, 1. lpp.) priekšlikumā ir norādīts attiecībā uz regulas projekta, kuru šādā redakcijā pieņēma Kopienu likumdevējs, II nodaļas 5. iedaļu, ka "šajā iedaļā noteiktā jurisdikcija ir pakārtota 1. iedaļā [Vispārīgie noteikumi] un 2. iedaļā [Īpašā jurisdikcija] paredzētajai jurisdikcijai". [Neoficiāls tulkojums]

25 Tomēr Francijas, Vācijas un Itālijas valdība rakstveida apsvērumos apgalvo, ka, Regulu interpretējot teleoloģiski, ņemot vērā tās mērķi, Regulas 6. panta 1. punktu var piemērot darba līgumu jomā.

26 Itālijas valdība apgalvo, ka Regulas 6. panta 1. punkta mērķis novērst pretrunīgu nolēmumu risku prasa, lai šī norma būtu piemērojama visu veidu strīdiem, tostarp strīdiem par darba līgumiem.

27 Ir taisnība, ka Regulas 6. panta 1. punkta piemērošana darba līgumu jomā ļautu attiecināt uz šiem strīdiem iespēju celt vienā tiesā savstarpēji saistītas prasības, kas attiecas uz vairākiem atbildētājiem. Šāda paplašināšana, sekojot tam, ko Kopienu likumdevējs ir tieši norādījis Regulas 20. panta 2. punktā attiecībā uz pretprasību, atbilst vispārīgajam pareizas tiesvedības mērķim, kas prasa ievērot tiesvedības ekonomijas principu.

28 Tomēr pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka īpašās jurisdikcijas noteikumi ir interpretējami šauri un tos nevar interpretēt tā, lai aptvertu gadījumus ārpus tiem, kuri ir skaidri paredzēti Regulā (skat. it īpaši attiecībā uz Regulas 6. panta 1. punktu 2006. gada 13. jūlija spriedumu lietā C-103/05 *Reisch Montage*, Krājums, I-6827. lpp., 23. punkts, un 2007. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-98/06 *Freeport*, Krājums, I-8319. lpp., 35. punkts). Kā ir konstatēts šī sprieduma 23. punktā, Regulas II nodaļas 5. iedaļas normu teksts izslēdz minētā 6. panta 1. punkta piemērošanu prāvās saistībā ar darba līgumu.

29 Turklāt pareiza tiesvedība paredz, ka, tāpat kā pretprasības gadījumā, uz Regulas 6. panta 1. punktu ir iespējams atsaukties gan darba devējam, gan darbiniekam.

30 Šāda Regulas 6. panta 1. punkta piemērošana varētu radīt sekas, kas būtu pretējas īpašas aizsardzības mērķim, kāds bija īpašas iedaļas par darba līgumiem ieviešanai šajā regulā.

31 Darba devējs, atsaucoties uz Regulas 6. panta 1. punktu, varētu liegt darbiniekam aizsardzību, kas viņam ir garantēta šīs regulas 20. panta 1. punktā, normā, ar kuru saskaņā darbinieku var iesūdzēt tikai tās dalībvalsts tiesā, kurā ir viņa domicils.

32 Attiecībā uz Francijas un Vācijas valdību ierosinājumu interpretēt Regulas 6. panta 1. punktu tā, ka tikai darbiniekam ir iespēja atsaukties uz šo tiesību normu, ir jāatgādina, ka tas būtu pretrunā gan šīs regulas II nodaļas 5. iedaļas, gan tās 6. panta 1. punkta tekstam. Turklāt nav nekāda iemesla šādas argumentācijas aizsargājošo jēgu attiecināt tikai uz šo 6. panta 1. punktu, un ir jāpieļauj, ka tikai un vienīgi darbiniekam ir iespēja atsaukties uz jebkuru īpašās jurisdikcijas noteikumu, kas paredzēts šajā regulā, kas varētu kalpot viņa kā atbildētāja interesēm. Ja Kopienu tiesa pārveidotu īpašās jurisdikcijas noteikumus, kas paredzēti pareizas tiesvedības sekmēšanai, vienpusējos jurisdikcijas noteikumos, kuri aizsargā par vājāko uzskatīto pusi, tā izjauktu interešu līdzsvaru, ko Kopienu likumdevējs ir iedibinājis ar pašreizējo tiesību stāvokli.

33 Tādējādi, ievērojot šobrīd spēkā esošās Kopienu tiesību normas, Francijas un Vācijas valdību ierosinātā interpretācija būtu grūti savienojama ar tiesiskās drošības principu, kas ir viens no Regulas mērķiem un kas prasa, lai jurisdikcijas noteikumi, kā tas ir norādīts šīs regulas vienpadsmitajā apsvērumā, tiktu interpretēti tā, lai tiem

būtu liela paredzamības pakāpe (skat. it īpaši attiecībā uz minēto 6. panta 1. punktu iepriekš minēto spriedumu lietā *Reisch Montage*, 24. un 25. punkts, kā arī lietā *Freeport*, 36. punkts).

34 Tātad ir jākonstatē, ka spēkā esošajā redakcijā pretēji aizsardzības mērķim, kas paslu-dināts tās trīspadsmitajā apsvērumā, Regulā nav paredzēta darbiniekiem, kas atrodas tādā situācijā kā Ruārs, īpaša aizsardzība, jo kā uz prasītāju valsts tiesās uz viņu neattiecas jurisdikcijas noteikumi, kas būtu labvēlīgāki par minētās regulas 2. panta 1. punktā noteiktajiem vispārīgajiem noteikumiem.

35 Šādos apstākļos uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka īpašās jurisdikcijas noteikumu, kas paredzēts Regulas 6. panta 1. punktā, nevar piemērot prāvās, uz kurām attiecas minētās regulas II nodaļas 5. iedaļa par jurisdikcijas noteikumiem, kas piemērojami atsevišķiem darba līgumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

36 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata prāvā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesā-šanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

Īpašās jurisdikcijas noteikumu, kas paredzēts Padomes 2000. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās 6. panta 1. punktā, nevar piemērot prāvās, uz kurām attiecas minētās regulas II nodaļas 5. iedaļa par jurisdikcijas noteikumiem, kas piemērojami atsevišķiem darba līgumiem.

[Paraksti]